

SÈRIE 2**OPCIÓ A**

1. Tradueix el text següent on es diu que Èdip, després de resoldre l'enigma de l'Esfinx, aconseguir el regne de Tebes i es casa amb la seva mare. (Apol·lodor, Biblioteca III 5,8) [3 punts]

Οἰδίπους δὲ ἀκούσας ἔλυσεν τὸ αἶνιγμα τὸ ὑπὸ τῆς Σφιγγὸς καὶ τὴν βασιλείαν παρέλαβεν καὶ τὴν μητέρα ἔγημεν ἀγνοῶν, καὶ παῖδας ἐτέκνωσεν ἔξ αὐτῆς. ἔγημεν· aorist de γαμέω

Però Èdip, en sentir-lo, va resoldre l'enigma, el de l'Esfinx, va obtenir el regne, es casà amb la seva mare sense saber-ho, i va tenir fills d'ella.

2. Anàlisi sintàctica del text. [2 punts]

El text està format per quatre oracions independents coordinades copulativament mitjançant la conjunció καὶ.

La primera oració està formada pel subjecte (Οἰδίπους) determinat per un participi apositiu (ἀκούσας), i el predicat verbal el nucli del qual és el verb (ἔλυσεν) completat per un complement directe (τὸ αἶνιγμα τὸ ὑπὸ τῆς Σφιγγὸς); aquest sintagma que forma el complement directe presenta un nucli, el substantiu τὸ αἶνιγμα, determinat per un sintagma preposicional (ὑπὸ τῆς Σφιγγὸς) substantivat per l'article τὸ.

La segona oració té el mateix subjecte de l'oració anterior (Οἰδίπους), i el predicat està format pel verb (παρέλαβεν) i el complement directe (τὴν βασιλείαν).

La tercera oració té també com a subjecte el substantiu Οἰδίπους, determinat igualment per un participi apositiu (ἀγνοῶν). El verb és ἔγημεν i τὴν μητέρα fa de complement directe.

La quarta oració continua tenint el mateix subjecte (Οἰδίπους). Aquí el predicat verbal està format pel verb (ἐτέκνωσεν), el complement directe (παῖδας) i un complement circumstancial de procedència (ἐξ αὐτῆς).

3. Totes les formes del llistat següent són nominatiu, llevat de dues. Indiqueu-les. [1 punt]

νεανίας, τύχαι, δόξης, δύναμις, ἥρωις, πολλοί, τριήρης, πάντες, γλυκύς, βασιλέως.

No són nominatiu les formes δόξης i βασιλέως.

4. Cadascuna de les parelles de paraules següents conté una paraula grega. Identifiqueu-la. [2 punts]

Ex.: polític, policia: πόλις

a) filantropia, anglòfil: φίλος

b) hemeroteca, efemèrides: ἡμέρα

c) orografia, orogènesi: ὄρος

d) gineceu, ginecòleg: γύνη

e) demòcrata, buròcrata: κράτος

5. Indiqueu la resposta correcta al quadernet de respostes, seguint l'ordre d'aparició de les preguntes. [2 punts]

- a) Atena va néixer:
 - a.1. del cap de Zeus
 - a.2. de la cuixa
 - a.3. del ventre d'Hera
 - a.4. del braç de Posidó
- b) En la guerra de Troia Ulisses pertany al bàndol:
 - b.1. troià
 - b.2. persa
 - b.3. grec
 - b.4. romà
- c) En una ciutat grega l'àgora era:
 - c.1. el mercat
 - c.2. l'àrea d'enterraments
 - c.3. el recinte sagrat
 - c.4. la plaça pública
- d) Lisístrata és una comèdia escrita per:
 - d.1. Aristòfanes
 - d.2. Sòfocles
 - d.3. Homer
 - d.4. Eurípides
- e) Èdip, el pare d'Antígona, va ser:
 - e.1. el primer rei d'Atenes
 - e.2. un heroi de la guerra de Troia
 - e.3. un rei tebà
 - e.4. un general espartà

Solució: a.1. / b.3. / c.4. / d.1. / e.3.

OPCIÓ B

1. Tradueix el text següent on es diu que Èdip, després de resoldre l'enigma de l'Esfinx, aconseguir el regne de Tebes i es casa amb la seva mare. (Apol·lodor, Biblioteca III 5,8) [3 punts]

Οἰδίπους δὲ ἀκούσας ἔλυσε τὸ αἶνιγμα τὸ ὑπὸ τῆς Σφιγγὸς καὶ τὴν βασιλείαν παρέλαβε καὶ τὴν μητέρα ἔγημεν ἀγνοῶν, καὶ παῖδας ἐτέκνωσεν ἐξ αὐτῆς.
ἔγημεν· aorist de γαμέω

Però Èdip, en sentir-lo, va resoldre l'enigma, el de l'Esfinx, va obtenir el regne, es casà amb la seva mare sense saber-ho, i va tenir fills d'ella.

2. Anàlisi sintàctica del text. [2 punts]

El text està format per quatre oracions independents coordinades copulativament mitjançant la conjunció καὶ.

La primera oració està formada pel subjecte (Οἰδίπους) determinat per un participi apositiu (ἀκούσας), i el predicat verbal el nucli del qual és el verb (ἔλυσε) completat per un complement directe (τὸ αἶνιγμα τὸ ὑπὸ τῆς Σφιγγὸς); aquest sintagma que forma el complement directe presenta un nucli, el substantiu τὸ αἶνιγμα, determinat per un sintagma preposicional (ὑπὸ τῆς Σφιγγὸς) substantivat per l'article τὸ.

La segona oració té el mateix subjecte de l'oració anterior (Οἰδίπους), i el predicat està format pel verb (παρέλαβε) i el complement directe (τὴν βασιλείαν).

La tercera oració té també com a subjecte el substantiu Οἰδίπους, determinat igualment per un participi apositiu (ἀγνοῶν). El verb és ἔγημεν i τὴν μητέρα fa de complement directe.

La quarta oració continua tenint el mateix subjecte (Οἰδίπους). Aquí el predicat verbal està format pel verb (ἐτέκνωσεν), el complement directe (παῖδας) i un complement circumstancial de procedència (ἐξ αὐτῆς).

3. Indiqueu al quadernet de respostes a quina d'aquestes paraules correspon l'anàlisi morfològica següent: [1 punt]

εὕρισκειν, γυναιότατον, ἐτείχισαν, ἔχουσι, πατράσι

a) 3a. plural, aorist indicatiu, veu activa: ἐτείχισαν

b) datiu plural masculí i neutre, participi de present: ἔχουσι

c) infinitiu present, veu activa: εὕρισκειν

d) acusatiu singular masculí, adjectiu en grau superlatiu: γυναιότατον

e) datiu plural, substantiu masculí: πατράσι

4. Digueu una o dues paraules en català o castellà formades a partir de les paraules gregues donades. [2 punts]

Ex. ἡ πόλις: polític, policia

a) ὁ ἵππος: hipòdrom, hipòdrom

b) ὑπέρ: hipertensió, hipèrbole

c) πᾶς: panteó, panacea

d) ἡ χεῖρ: quirúrgic, qiromassatge

e) ὁ βίος: biologia, biografia

5. Llegiu el text següent i respongueu les qüestions plantejades: [2 punts]

Aquesta és una fundació dels massaliotes, que dista de Pirene i de la frontera d'Ibèria amb la Cèltica uns quaranta estadis. Aquesta zona és tota fèrtil i té bons ports. Allà es troba també Rodes, un poblat dels emporitans, encara que alguns diuen que és una fundació dels rodís. Tant allà com a Empúries veneren Àrtemis l'Efèsia –n'exposarem la causa en els escrits referents a Massàlia. Abans els emporitans habitaven en una illa situada a prop de la costa, que actualment rep el nom de Ciutat Antiga, però ara viuen en terra ferma.

Estrabó, Geografia, 3, 4,8.

Aquest text és una part de la descripció que fa Estrabó d'una població catalana que va ser una colònia dels grecs.

- Digueu on es troba aquesta colònia, quan va ser fundada i qui la va fundar, i de quin tipus de colònia es tractava.

Estrabó en aquest passatge parla d'Empúries. Aquesta colònia grega -que encara ara dona nom a tota la comarca de l'Empordà- fou fundada pels focuus establerts a Massàlia, l'actual Marsella. Fou cap a començaments del segle VI a.C. (600-575 a.C.) que els focuus varen arribar a la costa catalana. L'ur intentió era sobretot ampliar les relacions i intercanvis comercials amb gent i pobles d'altres terres, i és així com varen ésser fundades moltes colònies gregues al llarg de la Mediterrània. Empúries era, doncs, una colònia comercial, d'intercanvi de productes i matèries primeres entre els comerciants i els indígenes que habitaven aquell indret. El nom mateix de la colònia significa "mercat", lloc, per tant, de comerç. Prop d'Empúries estava situada també una altra colònia, l'actual Roses, on s'han trobat dracmes encunyats amb una rosa, que era el símbol de l'illa de Rodes.

- Explica tot allò que en sàpigues.

Com explica Estrabó, es tractava d'un lloc fèrtil, ric en productes, cosa que el feia especialment apte per a un enclavament comercial. Del text d'Estrabó podem veure com l'arribada i la instal·lació en una nova colònia era un procés paulatí. Primer s'instal·laren i habitaren en una illa i després ja en l'enclavament definitiu de terra ferma. Es pot veure també com els grecs portaven amb ells les seves tradicions, en aquest cas concret Estrabó ens informa de quina era la divinitat a qui els emporitans reten culte, Àrtemis. Ara bé, en molts casos també, el que es produïa era una fusió, per exemple, dels cultes locals amb els dels colonitzadors. I aquesta fusió i intercanvi està testimoniada també en molts altres aspectes de la vida, no solament religiosa.

De la importància d'Empúries com a enclavament colonial n'és testimoni el fet que encara a l'època hel·lenística i romana era un indret pròsper, que va començar a ésser abandonat progressivament entrat el s. III a.C., davant la importància creixent i reconeguda d'altres ciutats romanes com Barcino o Tarraco. Àdhuc s'han trobat restes d'una basílica paelocristiana. Una de les peces arqueològiques més significatives és la magnífica estàtua del déu de la medicina, Asclepi, allí trobada.

SÈRIE 5

Opció A

1. Tradueix el text següent, on el guardià de la presó on és Sòcrates li diu que no ha conegut cap home com ell (Plató, Fedó 116 b) [3 punts]

σὲ δὲ ἐγὼ ἔγνωκα ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ γενναιότατον καὶ πραότατον καὶ ἄριστον ἄνδρα ὄντα τῶν πώποτε δεῦρο ἀφικομένων.

Però jo en aquest temps he conegut que tu ets l'home més noble, més bondados i el millor dels qui alguna vegada han arribat fins aquí.

2. Anàlisi sintàctica del text. [2 punts]

El text està format per un únic període sintàctic, el nucli del qual és el verb ἔγνωκα, que té com a subjecte la forma pronominal ἐγώ. Hi ha un complement circumstancial de temps (ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ) i la resta és el complement directe.

El nucli d'aquest complex complement directe és el pronom σὲ, determinat per una proposició completiva de participi predicatiu. El nucli d'aquesta proposició és el participi ὄντα. La resta del text és l'atribut o predicat nominal d'aquesta forma verbal en participi. El nucli de l'atribut és el substantiu ἄνδρα, determinat per tres adjectius qualificatius en grau superlatiu (γενναιότατον καὶ πραότατον καὶ ἄριστον). Al seu torn, aquests adjectius estan determinats per un sintagma en genitiu que fa de segon terme de comparació (τῶν πώποτε δεῦρο ἀφικομένων). Aquest sintagma és un participi atributiu, és a dir un participi substantivat per l'article (τῶν ... ἀφικομένων). Depenen d'aquest participi dos adverbis, un de temps (πώποτε) i un de lloc (δεῦρο).

3. Totes les formes del llistat següent són datius singular, llevat de dues. Indiqueu-les. [1 punt]
ἡμέρα, Σαλαμίनि, τῷδε, τιμᾶ, εἰταίρω, χειρί, γυναιξί, νῶ, γένει, ἀνδρί.

No són datius singular les formes τιμᾶ i γυναιξί.

4. Cadascuna de les parelles de paraules següents conté una paraula grega. Identifiqueu-la. [2 punts]

Ex.: polític, policia: πόλις

a) patologia, psicòpata: πάθος

b) quiromància, oniromància: μαντεία

c) oxígen, hidrògen: γένεσις

d) psicòleg, filòleg: λόγος

e) hidroteràpia, hidrogràfic: ὕδωρ

5. Indiqueu la resposta correcta al quadernet de respostes, seguint l'ordre d'aparició de les preguntes. [2 punts]

- a) Odisseu i els seus companys superen el perill de les Sirenes:
 - a.1. Sense cap problema perquè les Sirenes estaven adormides.
 - a.2. Perquè decideixen agafar un camí que no passava prop de l'illa de les Sirenes.
 - a.3. Odisseu es lliga al pal de la nau i els seus companys es tapen les orelles amb cera.
 - a.4. Perquè els ajuda el déu Posidó.
- b) Antígona va ser condemnada a mort per Creont:
 - b.1. Perquè havia traït la seva pàtria anant a favor dels argius.
 - b.2. Perquè va enterrar el seu germà Polinices.
 - b.3. Perquè va enterrar el seu germà Etèocles.
 - b.4. Perquè volia matar Creont per esdevenir reina de Tebes.
- c) Després de ser derrotats pels peloponesis a la batalla d'Egospòtamos, els atenesos:
 - c.1. Es van refer i més endavant van derrotar els peloponesis a les Termòpiles.
 - c.2. Es van veure obligats a rendir-se, però van conservar la seva flota i els Murs Llargs.
 - c.3. Es van veure obligats a rendir-se, a enderrocar els Murs Llargs i a lliurar la seva flota.
 - c.4. Es van dedicar a la pirateria per la Mediterrània.
- d.) La guerra del Peloponès va ser motivada per:
 - d.1. El rapte d'Helena.
 - d.2. L'afany imperialista dels reis perses.
 - d.3. El desig d'Alexandre el Gran de conquerir noves terres.
 - d.4. La rivalitat entre Atenes i Esparta.
- e) El déu Dionís és representat habitualment:
 - e.1. Amb barret i sandàlies alades i amb el caduceu.
 - e.2. Amb casc, llança, espasa i escut.
 - e.3. Amb martell, tenalles i enclusa.
 - e.4. Coronat amb fulles de vinya i amb el tirs a la mà.

Solució: a.3. / b.2. / c.3. / d.4. / e.4.

Opció B

1. Tradueix el text següent, on el guardià de la presó on és Sòcrates li diu que no ha conegut cap home com ell (Plató, Fedó 116 b) [3 punts]

σὲ δὲ ἐγὼ ἔγνωκα ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ γενναιότατον καὶ πραότατον καὶ ἄριστον ἄνδρα ὄντα τῶν πώποτε δεῦρο ἀφικομένων.

Però jo en aquest temps he conegut que tu ets l'home més noble, més bondados i el millor dels qui alguna vegada han arribat fins aquí.

2. Anàlisi sintàctica del text. [2 punts]

El text està format per un únic període sintàctic, el nucli del qual és el verb ἔγνωκα, que té com a subjecte la forma pronominal ἐγώ. Hi ha un complement circumstancial de temps (ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ) i la resta és el complement directe.

El nucli d'aquest complex complement directe és el pronom σὲ, determinat per una proposició completiva de participi predicatiu. El nucli d'aquesta proposició és el participi ὄντα. La resta del text és l'atribut o predicat nominal d'aquesta forma verbal en participi. El nucli de l'atribut és el substantiu ἄνδρα, determinat per tres adjectius qualificatius en grau superlatiu (γενναιότατον καὶ πραότατον καὶ ἄριστον). Al seu torn, aquests adjectius estan determinats per un sintagma en genitiu que fa de segon terme de comparació (τῶν πώποτε δεῦρο ἀφικομένων). Aquest sintagma és un participi atributiu, és a dir un participi substantivat per l'article (τῶν ... ἀφικομένων). Depenen d'aquest participi dos adverbis, un de temps (πώποτε) i un de lloc (δεῦρο).

3. Indiqueu al quadernet de respostes a quina d'aquestes paraules correspon l'anàlisi morfològica següent: [1 punt]

ἀρετήν, ἐκλέπτομεν, ἐτρεφόμεν, δίδομεν, λιμήν.

- a) 1a persona del singular, imperfet d'indicatiu, veu mitja: ἐτρεφόμεν
- b) 1a persona del plural, present d'indicatiu, veu activa: δίδομεν
- c) acusatiu singular, substantiu femení: ἀρετήν
- d) 1a persona del plural, imperfet d'indicatiu, veu activa: ἐκλέπτομεν
- e) nominatiu singular, substantiu masculí: λιμήν

4. Digueu una o dues paraules en català o castellà formades a partir de les paraules gregues donades. [2 punts]

Ex.: ὁ παῖς: pediatria, pedagògic

- a) ἡ θέσις: hipòtesi, síntesi
- b) μικρός: microfilm, microscopi
- c) τὸ πῦρ: piròman, antipirètic
- d) ὀρθῶς: ortografia, ortopèdia
- e) ὁ βίος: biomecànica, antibiòtic

5. Llegeix el text següent i respongueu les qüestions plantejades: [2 punts]

La va trobar al palau; feia un gran teixit, un mantell doble de porpra; hi brodava moltes lluites dels troians domapoltres i dels aqueus de túnica de bronze, que per culpa seva patien sota les mans d'Ares. Iris, la de peus lleugers, es posà al seu costat i li digué:

—Vine aquí, benvolguda núvia, perquè vegis les prodigioses gestes dels troians domapoltres i dels aqueus de túnica de bronze, els quals anaven els uns contra els altres conduïnt per la plana Ares, font de moltes llàgrimes, desitjosos de la guerra mortífera. Ara ells estan asseguts en silenci, i la guerra s'ha aturat. Repenjats en els escuts, han plantat les llances al seu costat. Després Alexandre i Menelau, favorit d'Ares, lluitaran per tu amb les llargues llances; i d'aquell que guanyi seràs anomenada esposa estimada.

Homer, Ilíada 3.125-138.

- Amb quina dona parla la deessa Iris? Per què l'escena té lloc a Troia? Com hi ha arribat aquella dona? Qui són Alexandre i Menelau? Per què lluitaran per ella? Per què Ares és "font de moltes llàgrimes"?

Iris parla amb Hèlena d'Esparta, que ara és a Troia perquè hi ha arribat raptada per Alexandre o Paris. Aquest és un príncep troià que va fer de jutge en el judici sobre la bellesa de les tres deesses. Va preferir Afrodita per davant d'Hera i d'Atena. Afrodita li havia promès com a regal la dona més bella del món., Hèlena d'Esparta i el príncep troià l'aconseguí, faltant a les lleis de l'hospitalitat que li havia ofert Menelau, rei d'Esparta i espòs legítim d'Hèlena, en rebre'l al seu palau. En combat singular hauran de lluitar ambdós herois a fi de decidir amb qui dels dos ha de romandre Hèlena. Ares és el déu de la guerra i per això li escau l'epítet "font de moltes llàgrimes", per les moltes afliccions, angoixes i morts que comporta la guerra.

- A quin gènere pertany aquesta obra? Coneixes alguna altra atribuïda al mateix autor? Explica algunes característiques, formals i de contingut, pròpies d'aquest gènere literari.

La Ilíada pertany a la poesia èpica. Una altra obra atribuïda també a Homer és l'Odissea. En aquests poemes, l'aede celebrava les gestes dels herois del passat com a model per al públic que els sentia. Eren poemes de composició i de difusió oral que l'aede improvisava, en el moment mateix de la seva execució al casal nobiliari o davant del poble, a partir del seu coneixement d'una sèrie de temes i motius tradicionals (els diversos cicles de llegendes, les distintes nissagues d'herois, la lliuta, la preparació al combat, ...). Ajudava a aquest tipus de poesia oral també la forma: es tracta de poesia feta en hexàmetres i recolzada en la dicció formular, és a dir, els versos eren compostats sobre la base de diverses clàusules mètriques, fetes a partir de la repetició de determinades estructures en què es combinava, per exemple, els epítets amb els substantius, o en les que determinades estructures sintàctiques (el verb, el subjecte...) ocupaven sempre la mateixa posició dins del vers. L'hexàmetre era un vers de sis unitats mètriques i cadascuna d'aquestes unitats estava formada per un metre dactílic (la successió d'una síl·laba llarga i dues de breus) o per un espondeu (la successió de dues síl·labes llargues), equivalents des del punt de vista de la quantitat mètrica.